

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเสียภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำเข้าทองคำของธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้มีหนังสือ ที่ ธปท. ผกต. (๐๒) ๘๘๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลับ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๙๐๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงธนาคารแห่งประเทศไทย แจ้งว่า รอนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ กระทรวงการคลังถอนร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (มาตรการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำเข้าหรือส่งออก ทองคำของธนาคารแห่งประเทศไทย) ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เห็นว่า “การนำเข้าหรือส่งออกทองคำของ ธปท. เพื่อการดูแลรักษาและบริหารทุนสำรองทางการของ ประเทศเป็นกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ธปท. ตามที่กฎหมายกำหนด จึงได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจ เฉพาะตามมาตรา ๙๑/๓ แห่งประมวลรัษฎากร และเมื่อการดำเนินกิจการดังกล่าวได้รับยกเว้น ภาษีธุรกิจเฉพาะแล้วย่อมได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๗๗/๓ แห่งประมวลรัษฎากรด้วย สำนักงานฯ จึงเห็นว่า ร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ ธปท. สำหรับการนำเข้า หรือส่งออกทองคำของธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กระทรวงการคลังเสนอในครั้งนี้ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องตราขึ้นแต่อย่างใด”

ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ธปท. ได้หารือร่วมกับกรมสรรพากรเกี่ยวกับการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีการนำเข้าทองคำ โดยกรมสรรพากรยังคงมีความเห็นว่า หาก ธปท. นำเข้าทองคำจะต้องถูกเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๘๒/๑๔ แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากการ นำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรอันมิใช่กิจการของ ธปท. ที่อยู่ในข่ายจะได้รับการยกเว้น ภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่ง ธปท. ไม่เห็นพ้องด้วย เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็น ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ธปท. จึงขอหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กรณีที่ ธปท. นำเข้า ทองคำเพื่อการดูแลรักษาและบริหารจัดการทุนสำรองทางการของประเทศซึ่งเป็นกิจการในอำนาจ หน้าที่ของ ธปท. ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎหมายว่าด้วยเงินตรา ธปท. จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรหรือไม่

โดยที่ปัญหากฎหมายดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ สมควรพิจารณา ด้วยความรอบคอบ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒ คณะที่ ๓ และคณะที่ ๑๒) เป็นกรณีพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๒ คณะที่ ๓ และคณะที่ ๑๒)

ได้พิจารณาข้อหารือของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว เห็นว่า โดยที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นธนาคารกลางที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ เป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น^๑ ซึ่งมาตรา ๗^๒ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ได้บัญญัติให้ ธปท. มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการกิจอันพึงเป็นงานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน และเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน และมาตรา ๘^๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าว ได้บัญญัติให้ ธปท. มีอำนาจกระทำการกิจการต่าง ๆ เพื่อบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ โดยอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง (๑) การบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราภายใต้ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา รวมทั้งการบริหารจัดการสินทรัพย์ในทุนสำรองเงินตรา ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา (๒) การปฏิบัติการตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ธปท. และ (๓) การกระทำการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ ธปท. เป็นต้น นอกจากนี้ มาตรา ๓๘ (๔)^๔ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยฯ ยังบัญญัติให้ ธปท. เป็นนายธนาคารของรัฐบาลโดยมีอำนาจหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการซื้อและขายโลหะทองคำและเงิน ประกอบกับพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้บัญญัติให้ ธปท. รักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่า “ทุนสำรองเงินตรา” เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา^๕ โดยทองคำถือเป็นสินทรัพย์ประเภทหนึ่ง

^๑ มาตรา ๕ ให้มีธนาคารกลางเรียกว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “ธปท.”

ให้ ธปท. เป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

^๒ มาตรา ๗ ธปท. มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการกิจอันพึงเป็นงานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน และเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๘ ให้ ธปท. มีอำนาจกระทำการกิจการต่าง ๆ เพื่อบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) การออกและจัดการธนบัตรของรัฐบาลและบัตรธนาคาร
- (๒) การกำหนดและดำเนินนโยบายการเงิน
- (๓) การบริหารจัดการสินทรัพย์ของ ธปท.

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๓๘ ให้ ธปท. เป็นนายธนาคารของรัฐบาลโดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

- (๔) เป็นตัวแทนของรัฐบาลในกิจการดังต่อไปนี้
 - (ก) การซื้อและขายโลหะทองคำและเงิน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๒๖ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่า “ทุนสำรองเงินตรา”

ของทุนสำรองเงินตรา^๖ การนำเข้าทองคำเพื่อการดูแลรักษาและบริหารจัดการทุนสำรองทางการของประเทศของ ธปท. ตามที่ขอหารือในครั้งนี้นี้จึงเป็นกิจการอันพึงเป็นงานของ ธปท. ทั้งในฐานะที่เป็นธนาคารกลางและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาทุนสำรองเงินตราตามที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น เมื่อการนำเข้าทองคำเพื่อการดูแลรักษาและบริหารจัดการทุนสำรองทางการของประเทศเป็นกิจการของ ธปท. ที่มีกฎหมายกำหนดให้ ธปท. มีหน้าที่ต้องดำเนินการ จึงได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๓ (๑)^๗ แห่งประมวลรัษฎากร และไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มโดยผลของมาตรา ๗๗/๓^๘ แห่งประมวลรัษฎากร

(นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๖

^๖ มาตรา ๓๐ ให้สินทรัพย์ต่อไปนี้เป็นสิ่งอันชอบด้วยกฎหมายที่จะประกอบขึ้นเป็นทุนสำรองเงินตรา

(๑) ทองคำ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๙๑/๓ ให้ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับกิจการดังต่อไปนี้

(๑) กิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ มาตรา ๗๗/๓ นอกจากกรณีตามมาตรา ๙๑/๔ กิจการใดที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๒ หรือได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๓ ย่อมไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด ๔ นี้